

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 24/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Α΄)**

Συνεδρίαση της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2024

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Στυλιανή Χαριτάκη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Μέλη: Σταύρος Σπυρόπουλος, Διονύσιος Χειμώνας, Ευτυχία Κασομένου, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Αντώνιος Αντωνίου, Ελένη Λευθεριώτου, Εμμανουέλα Πανοπούλου, Ουρανία Πατσοπούλου, Γεωργία Παπαδάκη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρίκα Γερασίμου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθ. πρωτ. 80020ΕΞ2023/23.05.2023 του Υπουργείου Οικονομικών (ήδη Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)/Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας/Γενική Δ/ση Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωφελών Περιουσιών/Δ/ση Κοινωφελών Περιουσιών /Τμήμα Γ΄ Σχολαζουσών Κληρονομιών

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται, ενόψει υποβληθέντος αιτήματος καταβολής αμοιβής για την κατάδειξη περιουσιακών στοιχείων του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών-Σχολαζουσών Κληρονομιών (άρθ. 4, παρ. 6 του ν. 4182/2013):

1. Εάν για την πλήρωση της προϋπόθεσης υπό στοιχείο α του άρθρου 2 της με αριθ. 10756 ΕΞ 2020/29.01.2020 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών (Β΄349), απαιτούνται, σωρευτικά ή όχι, αφενός η πάροδος πενταετίας από τον θάνατο του κληρονομούμενου και αφετέρου, η έλλειψη άλλης πηγής γνωστοποίησης της ύπαρξης της συγκεκριμένης περιουσίας προς την αρμόδια αρχή.

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης και εφόσον η κατάδειξη έχει γίνει σε χρόνο μικρότερο της πενταετίας από τον θάνατο του κληρονομούμενου, εάν,

α. Η διοίκηση, μετά τη σχετική κατάδειξη, μπορεί νομίμως να προβεί στις ενέργειες που προβλέπονται στο άρθρο 61 του ν. 4182/2013 άμεσα ή μόνο μετά την πάροδο πενταετίας από τον θάνατο του κληρονομούμενου

β. Η διοίκηση μπορεί και υπό ποιές προϋποθέσεις να αναγνωρίσει και να καταβάλει αμοιβή κατάδειξης, στην περίπτωση που σχετική ενημέρωση από άλλη πηγή, είτε προηγήθηκε της κατάδειξης, είτε έγινε σε μεταγενέστερο της κατάδειξης χρόνο

γ. Μπορεί να προβληθεί αξίωση καταβολής αμοιβής κατάδειξης στην περίπτωση που η κατάδειξη συντελέσθηκε εντός του επόμενου του θανάτου του κληρονομούμενου χρονικού διαστήματος των έξι (6) μηνών.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Η Α. Κ. απεβίωσε τον Δεκέμβριο του 2018 στα Ιωάννινα χωρίς να αφήσει διαθήκη. Σύμφωνα με το με αριθ. πρωτ. 106345/2021/02.09.2021 έγγραφο, το οποίο απηύθυνε στην ερωτώσα Υπηρεσία ο Α. Γ., δεύτερος εξάδελφος της θανούσης, κατά τον χρόνο του θανάτου της, δεν υπήρχαν εξ αδιαθέτου κληρονόμοι αυτής Α' και Β' τάξης και οι συγγενείς που καλούνται στην Γ' τάξη είχαν αποβιώσει, χωρίς να αποσαφηνίζεται αν ζούσαν κατά την ημέρα θανάτου της ή εάν είχαν προαποβιώσει, ενώ φέρεται, κατά την ημέρα του θανάτου της, να είχε στην κυριότητά της ακίνητη περιουσία, που αποτελείτο από δύο διαμερίσματα και ένα κατάστημα στο κέντρο της πόλης των Ιωαννίνων. Με το έγγραφο της κατάδειξης, ο καταδείξας ζήτησε από την υπηρεσία να προχωρήσει σε εκκαθάριση της ανωτέρω σχολάζουσας κληρονομίας και να του αποδοθεί ποσό έως 10% επί της αξίας της εκκαθαρισθείσας περιουσίας, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση με αριθ.10756ΕΞ2020(Β' 349).

2. Με το με αριθ. πρωτ. 110813ΕΞ από 13.09.2021 έγγραφό της, η ερωτώσα Υπηρεσία, αφού προέβη στο άνοιγμα σχετικού φακέλου, διαβίβασε το έγγραφο του καταδείκτη στην αρμόδια Δ/ση Κοινωνικών Περιουσιών - Τμήμα Σχολαζουσών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας για τις δικές της ενέργειες. Με το με αριθ. πρωτ. 36966 από 07.04.2022 έγγραφό της, η τελευταία

υπηρεσία, κατ' επίκληση του άρθρου 8, παρ. 5 του ν. 4182/2013, παρέπεμψε τον φάκελο της σχετικής υπόθεσης «*αναφορικά με τις προϋποθέσεις καταβολής χρηματικής αμοιβής σε πρόσωπα που καταδεικνύουν περιουσιακά στοιχεία σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν.4182/2013.*» στο Συμβούλιο Κοινοφελών Περιουσιών της ως άνω Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Το εν λόγω Συμβούλιο, με το με αριθ. 6/14.07.2022 πρακτικό του, απείχε από την έκδοση σχετικής γνωμοδότησης για τον λόγο ότι το Συμβούλιο είναι αρμόδιο να γνωμοδοτεί επί συγκεκριμένων κάθε φορά υποθέσεων που στηρίζονται σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, ενώ στην προκειμένη περίπτωση, όπως συνάγεται και από την περιεχόμενη στο πρακτικό σχετική εισήγηση της υπηρεσίας, η διοίκηση ζητούσε την ερμηνεία διάταξης νόμου, αρμοδιότητα που ανήκει στα δικαστήρια και στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

3. Κατόπιν αυτού, η Δ/ση Κοινοφελών Περιουσιών - Τμήμα Σχολαζουσών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας απέστειλε τον φάκελο στην ερωτώσα υπηρεσία και ζήτησε να υποβληθεί ερώτημα από αυτήν, προκειμένου να γνωμοδοτήσει το Ν.Σ.Κ., δεδομένου του γενικού ενδιαφέροντος των τεθέντων ζητημάτων. Η ερωτώσα υπηρεσία, με το με αριθ. πρωτ. Α.Π. 80020 ΕΞ 23.05.2023 έγγραφό της στο Γραφείο Ν.Σ.Κ. στο Υπουργείο Οικονομικών (ήδη Εθν. Οικονομίας και Οικονομικών), ζήτησε την έκδοση γνωμοδότησης επί των τεθέντων ερωτημάτων, όπως αυτά διατυπώθηκαν αρχικά, με την εισήγησή της, ενώπιον του Συμβουλίου Κοινοφελών Περιουσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας και εν συνεχεία αποτυπώθηκαν στο με αριθ. πρωτ. 5884/07.02.2023 έγγραφο της Δ/σης Κοινοφελών Περιουσιών - Τμήμα Σχολαζουσών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας προς αυτήν. Η ερωτώσα υπηρεσία διευκρινίζει ότι δεν εκφέρει κρίσεις επί των τεθέντων ερωτημάτων. Το ερώτημα υπογράφει ο τότε αρμόδιος Υφυπουργός Οικονομικών.

4. Στο νεώτερο, με αριθ. πρωτ. 45225/27.09.2023, έγγραφο της ήδη αναφερθείσας αρμόδιας υπηρεσίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αναφέρονται οι διαδικαστικές ενέργειες που σχετίζονται με την υπόθεση και στις οποίες η ως άνω Δ/ση προέβη αυτεπαγγέλτως, στα πλαίσια των υποχρεώσεών της, σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ. 1 του ν. 4182/2013, προκειμένου να βεβαιωθεί το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι: α) με το με αριθ. πρωτ. 102026/08.09.2022 έγγραφο, ζητήθηκε από τον Δήμο Ιωαννιτών πιστοποιητικό

οικογενειακής κατάστασης και πλησιέστερων συγγενών της θανούσης, από το οποίο προέκυψε ότι η θανούσα ήταν άγαμη και άκληρη, εγγεγραμμένη στην υπ' αριθ. 3684/3 πατρική οικογενειακή μερίδα του Δήμου Ιωαννιτών, β) σε απάντηση αιτήματός της προς τη Δ.Ο.Υ. της αποβιωσάσης (Δ.Ο.Υ. Ιωαννίνων), η Δ.Ο.Υ. αυτή, με έγγραφά της, την πληροφόρησε ότι το σύστημα TAXIS είχε αυτόματα ενημερωθεί, μέσω του ληξιαρχείου, για τον θάνατό της, και, περαιτέρω, ότι ούτε έχουν δηλωθεί κληρονόμοι και εγγύτεροι συγγενείς αυτής, ούτε έχει υποβληθεί δήλωση φόρου κληρονομιάς, γ) ότι όσον αφορά την ακίνητη περιουσία της θανούσης, θα αναζητηθούν περαιτέρω διευκρινήσεις επί των κληρονομαίων ακινήτων της, δεδομένου ότι πέραν της δηλωθείσας περιουσιακής κατάστασής της, όπως αυτή προκύπτει από το έντυπο Ε9, σύμφωνα με το οποίο, ήταν κάτοχος τριών ακινήτων, έχουν αποσταλεί και δύο δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας, με ιδιοκτήτρια την κληρονομούμενη, τα στοιχεία όμως των μισθωμένων ακινήτων δεν συσχετίζονται με τα ακίνητα του Ε9, ούτε με τα στοιχεία του Κτηματολογικού Γραφείου Ηπείρου, δ) ότι, όπως προκύπτει από σχετικό πιστοποιητικό του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, δεν έχει καταχωρηθεί δήλωση για αποποίηση της κληρονομιάς της θανούσης και ε) ότι η Υπηρεσία δεν έλαβε πληροφόρηση για την ύπαρξη της εν λόγω κληρονομιάς από άλλη πηγή.

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στα άρθρα 4 (παρ. 6) και 61 του **ν. 4182/2013** «*Κώδικας κοινωφελών περιουσιών - σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις*» (Α'185), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 4 «Υποχρεώσεις Δικαστικών Γραμματέων, Συμβολαιογράφων, Προξένων, Πιστωτικών Ιδρυμάτων και άλλων προσώπων»

«1...2...3...4...5...»

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την καταβολή αμοιβής σε πρόσωπα που καταδεικνύουν περιουσιακά στοιχεία του παρόντος κώδικα, η οποία καταβάλλεται μετά την εκκαθάριση και την περιέλευση των περιουσιακών αυτών στοιχείων στο Δημόσιο ή το φορέα εκτέλεσης κοινωφελούς σκοπού. Δεν δικαιούνται αμοιβή οι δημόσιοι υπάλληλοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί, που υποχρεούνται από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα να συμβάλλουν στην εξακρίβωση περιουσιακών στοιχείων υπέρ του Δημοσίου.»

Άρθρο 61 «Σχολάζουσα κληρονομιά» «1. Στοιχεία και πληροφορίες που περιέρχονται σε υπηρεσίες του Δημοσίου ή νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα για την ύπαρξη κληρονομιάς χωρίς εμφανή κληρονόμο διαβιβάζονται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του κληρονομούμενου, η οποία προβαίνει σε εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομιάς, πιθανολογεί την ύπαρξη ή μη κληρονόμων και ενημερώνει για τις ενέργειές της το Υπουργείο Οικονομικών. Ιδιαίτερη υποχρέωση ενημέρωσης έχει η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του κληρονομούμενου, εφόσον παρέλθει εξάμηνο από το θάνατό του, χωρίς να εμφανιστούν οι κληρονόμοι του, προκειμένου να διοριστεί κηδεμόνας ή να βεβαιωθεί το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου.

2. Εφόσον προκύπτει ανάγκη ορισμού κηδεμόνα και αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών, ο σχετικός φάκελος διαβιβάζεται στο Υπουργείο αυτό. Αν από τα στοιχεία πιθανολογείται σφόδρα ότι δεν υπάρχει κληρονόμος πλην του Δημοσίου, ο διορισμός κηδεμόνα παραλείπεται και υποβάλλεται αίτηση στο δικαστήριο της κληρονομιάς για τη βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, σύμφωνα με το άρθρο 1868 του Αστικού Κώδικα και με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 5 του παρόντος.

3. Η αρμόδια αρχή διορίζει κηδεμόνα για την προσωρινή διοίκηση της κληρονομιάς και την εξακρίβωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου όταν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία. Για το διορισμό κηδεμόνα ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση η γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομιάς. Ο επικαλούμενος κληρονομικό δικαίωμα μπορεί να ζητήσει οποτεδήποτε τη βεβαίωση του κληρονομικού του δικαιώματος, με αίτησή του προς το δικαστήριο της κληρονομιάς, η οποία κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή, επί ποινή απαραδέκτου της συζητήσεώς της.

4. Συμπληρωματικά προ τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται και τα άρθρα 1867, 1868 και 1870 του Αστικού Κώδικα.

5. Αν δεν υπάρχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα ενεργειών του κηδεμόνα, και του τυχόν αντικαταστάτη του μετά την παρέλευση διετίας από του αρχικού διορισμού ούτε σχετική εκκρεμοδικία και πιθανολογείται με γνώμη του Συμβουλίου ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, το έργο του θεωρείται ως περαιωθέν και ζητείται η αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου κατά το άρθρο 1868 του Αστικού Κώδικα. Πριν την υποβολή της αίτησης δημοσιεύεται πρόσκληση της αρμόδιας αρχής προς όσους τυχόν αξιώνουν

κληρονομικό δικαίωμα, προκειμένου να αναγγείλουν το δικαίωμά τους σε προθεσμία τριών (3) μηνών. Η πρόσκληση αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών και της αρμόδιας αρχής επί έναν τουλάχιστον μήνα και η προθεσμία για την αναγγελία αρχίζει από την ημερομηνία που ορίζεται στην πρόσκληση ¹».

6. Με την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, θεωρείται ότι η κληρονομία επάγεται σε αυτό χωρίς όρο και για την εκκαθάρισή της, εφόσον απαιτείται, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄.

6. Στη με αριθ. 10756 ΕΞ 2020/29.01.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων καταβολής αμοιβής σε πρόσωπα που καταδεικνύουν περιουσιακά στοιχεία του ν. 4182/2013» (ΦΕΚ Β΄349), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

Υποχρέωση υποβολής δήλωσης

«1. Κάθε πρόσωπο που γνωρίζει στοιχεία ή πληροφορίες σχετικά με περιουσίες του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών, οφείλει να το δηλώσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στη Δ/ση Κοινωφελών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών. Η δήλωση αυτή θα πρέπει να περιέχει κατά το δυνατόν ακριβή στοιχεία και κάθε άλλη χρήσιμη λεπτομέρεια, σχετικά με την καταδειχθείσα περιουσία. 2. Εφόσον η δήλωση γίνει σε άλλη δημόσια αρχή, η αρχή αυτή υποχρεούται άμεσα και εντός δέκα (10) ημερών το αργότερο από την περιέλευση σε αυτή, της σχετικής πληροφορίας, να τη διαβιβάσει στην ανωτέρω Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών. 3. Η Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών οφείλει να εξετάσει τα παρεχόμενα στοιχεία και, εφόσον δεν υπάγονται στην αρμοδιότητά της, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 4182/2013 στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση».

Άρθρο 2

Προϋποθέσεις καταβολής χρηματικής αμοιβής

«Η χρηματική αμοιβή καταβάλλεται στο δικαιούχο πρόσωπο, μετά την εκκαθάριση και την περιέλευση της περιουσίας στο Δημόσιο ή το φορέα εκτέλεσης κοινωφελούς σκοπού, με απόφαση της αρμόδιας (κατά το άρθρο 1 του ν. 4182/2013) αρχής,

¹ Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 171 παρ. 8 του ν. 4261/2014, Α΄ 107).

ύστερα από σύμφωνη γνώμη του αντίστοιχου Συμβουλίου Κοινωνικών Περιουσιών και εφόσον συντρέχει μία εκ των εξής προϋποθέσεων: α) εάν έχει παρέλθει πενταετία από το θάνατο του διαθέτη ή του κληρονομούμενου από το Δημόσιο, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου στην έκτη τάξη και η αρμόδια αρχή δεν έλαβε γνώση της ύπαρξης της περιουσίας αυτής, από άλλη πηγή, β) εάν είναι δυνατή αναψηλάφηση δίκης ή ανατροπή τελεσίδικης απόφασης ή συμβιβασμού, ως αποτέλεσμα της υποδείξεως αδικήματος από τον καταδείκτη, επιδικασθεί δε, με τελεσίδικη απόφαση ή βούλευμα η περιουσία στο Δημόσιο ή σε Νομικά Πρόσωπα ή σε Ιδρύματα.»

Άρθρο 3

Ύψος αμοιβής

«1. Το ύψος της αμοιβής μπορεί να ανέρχεται σε ποσοστό έως 10% επί της αξίας της εκκαθαρισθείσας περιουσίας, ενώ για τον καθορισμό της, λαμβάνονται υπόψη αφενός η ακρίβεια και πληρότητα των παρεχόμενων από αυτόν πληροφοριών και στοιχείων, καθώς και οι κάθε είδους ενέργειές του, με τις οποίες τυχόν συνέβαλε στην ανάκτηση της περιουσίας. 2. Ο υπολογισμός της αξίας της εκκαθαρισθείσας περιουσίας γίνεται εφόσον απαιτείται, με εκτίμηση από πιστοποιημένο εκτιμητή».

Άρθρο 4

Κάλυψη δαπάνης αμοιβής

«1. Η δαπάνη της αμοιβής καλύπτεται από το ρευστό ενεργητικό της περιουσίας, εφόσον υπάρχει. Σε αντίθετη περίπτωση, κατά την κρίση του Δημοσίου ή του φορέα εκτέλεσης κοινωνικού σκοπού, (αναλόγως σε ποιόν περιέλθει η περιουσία) η δαπάνη δύναται να καλυφθεί είτε με τη ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων της περιουσίας είτε από τους πόρους του φορέα εκτέλεσης κοινωνικού σκοπού, εφόσον η περιουσία περιέρχεται σ' αυτόν και επαρκούν οι πόροι του είτε τέλος από τον κρατικό προϋπολογισμό, αν η περιουσία περιέλθει στο Δημόσιο. 2. Ο τρόπος κάλυψης της δαπάνης, συμπεριλαμβανομένου και του περιουσιακού στοιχείου (εφόσον αυτό ρευστοποιηθεί), ορίζεται στην απόφαση του άρθρου 2 της παρούσας. Η ρευστοποίηση της περιουσίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τον φορέα, στον οποίο περιέρχεται η περιουσία. 3. Εάν η δήλωση γίνεται από περισσότερα του ενός πρόσωπα, η αμοιβή επιμερίζεται μεταξύ τους σε ποσοστά που καθορίζονται με την απόφαση του άρθρου 2 της παρούσας, ανάλογα με τη συμβολή καθενός και σε περίπτωση αμφιβολία, κατά ίσα μέρη.»

Άρθρο 5

«Το δικαίωμα αμοιβής υπόκειται στην παραγραφή αξιώσεων κατά του Δημοσίου.».

Άρθρο 6

Έναρξη ισχύος

«Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

7. Στα άρθρα 972, 1824, 1868, 1870 του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 972 *«Τα αδέσποτα ακίνητα καθώς και οι περιουσίες όσων πεθαίνουν χωρίς κληρονόμο ανήκουν στο Δημόσιο»*

Άρθρο 1824 *«Αν κατά την επαγωγή της κληρονομίας δεν υπάρχει ούτε συγγενής από εκείνους που καλούνται κατά το νόμο, ούτε σύζυγος του κληρονομούμενου, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος καλείται το Δημόσιο».*

Άρθρο 1868 *«Αν δεν βρεθεί κληρονόμος μέσα σε προθεσμία ανάλογη προς τις περιστάσεις, το δικαστήριο της κληρονομίας βεβαιώνει ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, εκτός από το δημόσιο. Η βεβαίωση δημιουργεί τεκμήριο ότι το δημόσιο είναι εξ αδιαθέτου κληρονόμος».*

Άρθρο 1870 *«Πριν από τη δικαστική βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος, δεν μπορεί να ασκηθεί δικαίωμα από το δημόσιο ή κατά του δημοσίου ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου»*

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων :

8. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν, σχετικά με την ορθή εφαρμογή του ν. 4182/2013, καθώς και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

9. Ο ν. 4182/2013, (νέος Κώδικας κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών) που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 109 του ισχύοντος Συντάγματος και ισχύει από τις 10.11.2013, αντικατέστησε τον προγενέστερο αντίστοιχο α. ν. 2039/1939 και έθεσε νέους κανόνες για τον εντοπισμό και την καταγραφή σχολαζουσών κληρονομιών, την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου και την αξιοποίηση κληρονομιών που περιέρχονται στο Δημόσιο, ως τελευταίο εξ αδιαθέτου κληρονόμο, καθώς αυτές αποτελούν έναν

πολύτιμο πόρο του Δημοσίου, που μπορεί να αξιοποιηθεί για την εξυπηρέτηση κοινωφελών και γενικότερα κοινωνικών σκοπών². Στο πλαίσιο αυτό, θεσπίστηκαν ειδικές διατάξεις για την αποδοχή κληρονομιών που καταλείπονται στο Δημόσιο, καθώς και ευέλικτες διαδικασίες αποτελεσματικής διαχείρισης και αξιοποίησης των κληρονομαίων περιουσιών, οι οποίες συνοδεύονται από ασφαλιστικές δικλείδες για την προάσπιση των συμφερόντων των περιουσιών αυτών αλλά και ευρύτερα, του δημοσίου συμφέροντος (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 203/2016).

10. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1824 του Αστικού Κώδικα, οι οποίες εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών, στην περίπτωση που δεν υπάρχουν συγγενείς των τεσσάρων πρώτων τάξεων της εξ αδιαθέτου διαδοχής, ούτε σύζυγος του κληρονομούμενου, το Δημόσιο καλείται στην έκτη τάξη, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος.

Με τη ρύθμιση αυτή, αποτρέπεται η ματαίωση της καθολικής διαδοχής λόγω μη ύπαρξης κληρονόμων, αφού, σε κάθε περίπτωση, οι περιουσίες όσων πεθαίνουν χωρίς κληρονόμο ανήκουν στο Δημόσιο (ΑΚ 972)³

11. Δεν μπορεί όμως να ασκηθεί δικαίωμα από το Δημόσιο ή κατά αυτού, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου, πριν από τη δικαστική βεβαίωση του κληρονομικού του δικαιώματος, που γίνεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 61 του ν. 4182/2013 και του ΑΚ 1868.

12. Ειδικότερα, το άρθρο 61 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών προβλέπει τη συγκέντρωση στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του κληρονομούμενου όλων των στοιχείων και των πληροφοριών που περιέρχονται στις δημόσιες υπηρεσίες και τα ν.π.δ.δ., που υποδηλώνουν ότι η σχετική κληρονομία δεν έχει εμφανή κληρονόμο. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση οφείλει να προβεί σε εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομίας και να εκφέρει, κατά πιθανολόγηση, κρίση για το εάν υπάρχουν ή όχι κληρονόμοι, αλλά και να ενημερώσει το Υπουργείο Οικονομικών για τις σχετικές ενέργειές της. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη, μετά την πάροδο εξαμήνου από τον θάνατο του κληρονομούμενου, σε συνδυασμό με τη μη εμφάνιση κληρονόμων, υποχρέωση ενημέρωσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης από την οικεία Δ.Ο.Υ. του κληρονομούμενου. Η πρόβλεψη της παρόδου του χρονικού διαστήματος των έξι

² Α. Γεωργιάδης, Εγχειρίδιο Κληρονομικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλας, Σεπτέμβριος 2023, σελ. 314.

³ Α. Γεωργιάδης, ό.π., σελ. 314.

μηνών συνεχεται με την άπρακτη πάροδο της συνήθους προθεσμίας για την εκ μέρους των τυχόν κληρονόμων υποβολή στην Δ.Ο.Υ. σχετικής δήλωσης για την τυχόν φορολόγησή τους, ενώ η καθιέρωση της σχετικής ιδιαίτερης υποχρέωσης της Δ.Ο.Υ. δικαιολογείται από το γεγονός ότι, ως εκ των νομίμων αρμοδιοτήτων της, η υπηρεσία αυτή μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση και γνώση σε αρχεία και στοιχεία (π.χ. taxisnet με δηλώσεις προς τη φορολογική διοίκηση, βεβαιώσεις χρεών, ρύθμιση χρεών κ.λπ.) που αφορούν στην ύπαρξη εμφανών κληρονόμων (π.χ. λόγω υποβολής δήλωσης φόρου κληρονομίας στη συγκεκριμένη Δ.Ο.Υ.) ή υποδεικνύουν την απουσία εμφανών κληρονόμων (λόγω μη υποβολής δηλώσεων φόρου κληρονομίας), αλλά και γνώση σχετικά με την ύπαρξη συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων της κληρονομίας (π.χ. ακίνητα, οχήματα, τραπεζικούς λογαριασμούς κ.ο.κ.), καθώς και πληροφορίες σχετικά με χρέη και οφειλές του κληρονομούμενου (προς το Δημόσιο ή/και προς τρίτους, όπως ενδεικτικά σε περίπτωση υπερχρεωμένων νοικοκυριών).

13. Η προβλεπόμενη και ταχεία ενημέρωση από τη Δ.Ο.Υ. έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού η έλλειψη εμφανών κληρονόμων οδηγεί στον, κατ' αρχήν, χαρακτηρισμό της περιουσίας ως σχολάζουσας και την αρμόδια υπηρεσία σε ενδεχόμενη πιθανολόγηση ότι, ελλείψει άλλων κληρονόμων, το Δημόσιο καλείται, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμος (με το ευεργέτημα της απογραφής), στην έκτη τάξη. Αναλόγως των στοιχείων, η αρμόδια υπηρεσία είτε θα προχωρήσει στον διορισμό κηδεμόνα της σχετικής σχολάζουσας κληρονομίας, προκειμένου αυτός, εντός σύντομου και εύλογου χρόνου, να προβεί στις νόμιμες ενέργειες με σκοπό να διαπιστωθεί το τυχόν κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου και αυτό να αναγνωρισθεί, εν τέλει, δικαστικά, είτε, παραλείποντας τον διορισμό του κηδεμόνα, θα επιδιώξει, με απευθείας προσφυγή στο δικαστήριο, τη με δικαστική απόφαση βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου. Σε κάθε περίπτωση, πριν την έναρξη της διαδικασίας δικαστικής αναγνώρισης, απαιτείται προηγούμενη πρόσκληση της αρμόδιας αρχής προς όσους τυχόν αξιώνουν κληρονομικό δικαίωμα, μετά δε την πάροδο των οριζόμενων νόμιμων προθεσμιών, είναι δυνατή η υποβολή αίτησης του Δημοσίου για τη δικαστική αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματός του. Μετά την έκδοση της σχετικής δικαστικής απόφασης που αναγνωρίζει το Δημόσιο ως κληρονόμο, η κληρονομία θεωρείται ότι επάγεται σε αυτό χωρίς όρο και εάν συντρέχει περίπτωση εκκαθάρισης, τότε εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών

κληρονομιών που περιέχονται στο Δ κεφάλαιό του και αφορούν στην εκκαθάριση περιουσιών που καταλείπονται στο Δημόσιο χωρίς όρο.

14. Με το άρθρο 4 του εν λόγω Κώδικα και ειδικότερα, με τις πρώτες πέντε παραγράφους του επιβάλλεται σε μια σειρά διαφόρων κατηγοριών δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων, σε δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και στα πιστωτικά ιδρύματα και λοιπά πρόσωπα, η υποχρέωση γνωστοποίησης στη Διοίκηση πληροφοριών και στοιχείων που, ως εκ της ιδιότητας ή/και δραστηριότητάς τους, γνωρίζουν ή/και διαθέτουν προκειμένου να διασφαλισθεί η βούληση διαθετών και δωρητών για την εκπλήρωση κοινωφελών σκοπών. Δεδομένου ότι και οι περιουσίες που επάγονται στο Δημόσιο, με την ιδιότητα του εξ αδιαθέτου κληρονόμου, προορίζονται για την εκ μέρους του εκτέλεση αναλόγου περιεχομένου σκοπού, δηλ. για την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και υπέρ του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου, ο νομοθέτης του Κώδικα, με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου, εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών να καθορίσει, με απόφασή του, τους όρους και τις προϋποθέσεις για την καταβολή αμοιβής σε όποιο πρόσωπο υποδεικνύει στη Διοίκηση περιουσιακά στοιχεία του συγκεκριμένου Κώδικα, δηλ. στοιχεία που περιλαμβάνονται σε κοινωφελείς περιουσίες ή περιουσίες που περιέρχονται στο Δημόσιο, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμο. Ως βασική προϋπόθεση για την καταβολή της σχετικής αμοιβής ορίζεται η προηγούμενη εκκαθάριση, καθώς και η περιέλευση των καταδειχθέντων περιουσιακών στοιχείων στο Δημόσιο ή στον φορέα εκτέλεσης του κοινωφελούς σκοπού. Πρόσωπα, όπως οι δημόσιοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί, υπάλληλοι, που έχουν ιδιαίτερο υπηρεσιακό καθήκον να διεξάγουν έρευνα για την εξακρίβωση των σχετικών περιουσιών, αποκλείονται ρητά και δεν δικαιούνται αμοιβή.

15. Με την κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 6 του άρθρου 4 του ανωτέρω Κώδικα, με αριθμό 10756ΕΞ2020/29.01.2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών, καθορίστηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις καταβολής αμοιβής σε πρόσωπα που καταδεικνύουν σχετικά περιουσιακά στοιχεία. Μεταξύ άλλων, με το άρθρο 1 της ως άνω υπουργικής απόφασης, επιβάλλεται υποχρέωση σε κάθε πρόσωπο που γνωρίζει στοιχεία ή πληροφορίες σχετικά με περιουσίες του Κώδικα, να προβεί άμεσα σε σχετική δήλωση στη Διοίκηση (Δ/νση Κοινωφελών Περιουσιών Υπουργείου Οικονομικών). Το άρθρο 2 ορίζει ότι για να καταβληθεί η αμοιβή στον καταδείκτη πρέπει να έχουν προηγηθεί η εκκαθάριση και η περιέλευση της περιουσίας στο Δημόσιο ή στον φορέα εκτέλεσης του κοινωφελούς σκοπού, καθώς

και η έκδοση σχετικής απόφασης της αρμόδιας αρχής, που να είναι σύμφωνη με τη γνώμη που έχει εκφράσει το οικείο Συμβούλιο Κοινωνικών Περιουσιών. Επιπλέον αυτών, πρέπει να συντρέχει μια από τις δύο οριζόμενες προϋποθέσεις, δηλ. διαζευκτικά. Η πρώτη προϋπόθεση (προϋπόθεση α) απαιτεί σωρευτικά να έχει παρέλθει πενταετία από τον θάνατο του διαθέτη ή κληρονομούμενου και η αρμόδια αρχή να μην έχει λάβει γνώση της ύπαρξης της περιουσίας από κάποια άλλη πηγή. Προδήλως, η σχετική πρόβλεψη της υπουργικής απόφασης δεν αναστέλλει την εκ του εξουσιοδοτικού αυτής νόμου προβλεπόμενη υποχρέωση όλων των οριζόμενων σε αυτή υπηρεσιών και προσώπων να προβαίνουν τάχιστα στις κατά περίπτωση προσδιοριζόμενες ενέργειες σχετικά με τη δήλωση ή/και ανακοίνωση στοιχείων και πληροφοριών ή/και εξακρίβωση ή/και αναγνώριση ή/και βεβαίωση των δικαιωμάτων του Δημοσίου και των εν γένει περιουσιών του Κώδικα, στην προστασία των οποίων ο Κώδικας αποσκοπεί. Η δεύτερη προϋπόθεση (προϋπόθεση β) απαιτεί η σχετική περιουσία να επιδικασθεί τελεσίδικα στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα ή ιδρύματα, με δικαστική απόφαση ή βούλευμα, ανατρέποντας προηγούμενες νομικές καταστάσεις, η σχετική δε ανατροπή να οφείλεται στο γεγονός της προηγούμενης και εκ μέρους του καταδείκτη υπόδειξης αδικήματος. Στο επόμενο άρθρο 3 ορίζεται το ανώτατο ποσοστό (10% επί της αξίας της εκκαθαρισθείσας περιουσίας) στο οποίο, ανάλογα με τις εκάστοτε περιστάσεις, μπορεί να καθορισθεί η αμοιβή του καταδείκτη. Στο άρθρο 4 προβλέπεται ο τρόπος κάλυψης της δαπάνης της αμοιβής, καθώς και τυχόν ζητήματα επιμερισμού της αμοιβής, ενώ στο άρθρο 5 διευκρινίζεται ότι το δικαίωμα αμοιβής υπόκειται στην παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου.

16. Στην κρινόμενη περίπτωση από τα τεθέντα υπόψη του Τμήματος στοιχεία, συνάγεται ότι, μέσω της ληξιαρχικής πράξης θανάτου της κληρονομούμενης, υπήρξε άμεση ενημέρωση της φορολογικής Διοίκησης (καταχώριση στο TAXISNET), τόσο για το γεγονός και τον χρόνο του θανάτου της (19.12.2018), όσο και για την οικογενειακή της κατάσταση, ως άγαμης. Πέραν αυτών, η φορολογική Διοίκηση είχε ήδη άμεση πρόσβαση και στα εν γένει προς αυτή αρχεία δηλώσεων για την περιουσιακή κατάσταση της αποθανούσας, στα οποία περιλαμβάνονται και στοιχεία για την κυριότητά της επί συγκεκριμένων ακινήτων (έντυπο Ε9), αλλά και πληροφοριακά στοιχεία για τη μίσθωση ακίνητης περιουσίας. Δεν είναι σαφές εάν τα καταδειχθέντα την 02.09.2021 (δηλ. 2,5 και πλέον χρόνια μετά τον θάνατο) ακίνητα ταυτίζονται ή όχι με τα ακίνητα που περιέχονται στις σχετικές δηλώσεις της

κληρονομούμενης προς τη φορολογική Διοίκηση, γεγονός κρίσιμο σε περίπτωση ουσιαστικής εξέτασης του αιτήματος αναγνώρισης και καταβολής αμοιβής στον καταδείκτη. Τουλάχιστον μέχρι και την 27.09.2023, δηλ. μετά και την συμπλήρωση πενταετίας από τον θάνατο (19.12.2018/19.12.2023) και την τελευταία ενημέρωση από την αρμόδια διεύθυνση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, φαίνεται πως η Διοίκηση (με τις εμπλεκόμενες συναρμόδιες υπηρεσίες) δεν έχει ολοκληρώσει τη διερεύνηση της υπόθεσης, δεν έχει ορισθεί κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας, δεν έχει λάβει χώρα εκκαθάριση της κληρονομίας, ούτε έχει προωθηθεί διαδικασία για την δικαστική αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου της Α.Κ.. Ενόψει των ανωτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, στην περίπτωση του ερωτήματος, δεν συντρέχουν - τουλάχιστον προς το παρόν - οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 της προαναφερόμενης υπουργικής απόφασης (όπως αυτές παραπάνω ερμηνεύθηκαν) για την αναγνώριση και καταβολή αμοιβής στον καταδείκτη, το σχετικό δε αίτημά του που υποβλήθηκε στις 02.09.2021 υπήρξε πρόωρο. Ομοίως, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η Διοίκηση, δια των αρμοδίων υπηρεσιών της, ανεξάρτητα από το γεγονός κατάδειξης κάποιων περιουσιακών στοιχείων, οφείλει να συνεχίσει την έρευνα, να επισπεύσει και να ολοκληρώσει τις νόμιμες διαδικασίες για την αναγνώριση του σφόδρα - προς το παρόν - πιθανολογούμενου, κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου της Α.Κ., καθώς και την εκκαθάριση της κληρονομιαίας περιουσίας, σύμφωνα και με τις προβλέψεις του άρθρου 61 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών - σχολαζουσών κληρονομιών.

17. Ως προς το ζήτημα εάν παρέλκει ή όχι η απάντηση των περιπτώσεων β. και γ. του δεύτερου σκέλους του ερωτήματος, διατυπώθηκαν δύο (2) αντίθετες γνώμες.

18. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από την Πρόεδρο του Τμήματος Σ. Χαριτάκη, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ. και τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Σ. Σπυρόπουλο, Δ. Χειμώνα, Ε. Κασσομένου, Α.Αντωνίου, Ε. Πανοπούλου, Ο.Πατσοπούλου και Γ.Παπαδάκη (ψηφοί:8), στην παρούσα περίπτωση δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 8 του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. (ν. 4831/2021) για την απάντηση και των περιπτώσεων β. και γ. του δεύτερου σκέλους του ερωτήματος. Ειδικότερα, από το ατελές ιστορικό του ερωτήματος, συνάγεται ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η έρευνα της συγκεκριμένης υπόθεσης που απασχολεί τη Διοίκηση και δεν πληρούνται οι γενικές προϋποθέσεις του άρθρου 2 της με αριθ. 10756/2020 υπουργικής απόφασης, προκειμένου να

εξετασθεί στο στάδιο εξέτασης αιτήματος καταβολής αμοιβής καταδεικτική, δηλ. μετά την εκκαθάριση της περιουσίας και την περιέλευση των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων στο Δημόσιο, εάν για την ύπαρξη των καταδειχθέντων περιουσιακών στοιχείων υπήρξε και άλλη - πλην του καταδεικτική - πηγή πληροφόρησης της Διοίκησης που να συντελεί στην περιέλευσή τους στο Δημόσιο και να ασκεί επιρροή ως προς την καταβολή ή μη αμοιβής κατάδειξης. Ομοίως, στην παρούσα υπόθεση δεν συντρέχει περίπτωση κατάδειξης που να έλαβε χώρα στο επόμενο του θανάτου της κληρονομούμενης εξάμηνο. Κατά συνέπεια, οι σχετικοί προβληματισμοί της Διοίκησης, άνευ ουδενός σχετικού σχολίου ή άποψης της ερωτώσας υπηρεσίας, έχουν τελείως υποθετικό περιεχόμενο και δεν ερείδονται επί συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών. Και ναι μεν, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να υπάρξει γνωμοδοτική κρίση γενικότερου ενδιαφέροντος νομικού κανόνα, εντούτοις, νομικοί προβληματισμοί ως προς την ερμηνεία κανόνα δικαίου, που συνδέονται με υποθετικά και μη επαρκώς προσδιορισμένα πραγματικά περιστατικά δεν αρκούν για την εξειδίκευση των προβληματισμών που απαιτεί η παρ. 2 του άρθρου 8 του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ., καθώς η υπαγωγή διαφοροποιούμενων πραγματικών περιστατικών στον νομικό κανόνα ενδεχομένως να διαφοροποιεί την, κατά περίπτωση, προσήκουσα απάντηση. Κατά συνέπεια, παρέλκει η απάντηση των περιπτώσεων β. και γ. του δευτέρου σκέλους του ερωτήματος.

19. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Κωνσταντίνο Γεωργιάδη και Ελένη Λευθεριώτου (ψήφοι: 2), το Τμήμα θα πρέπει να γνωμοδοτήσει και επί των ερωτημάτων με στοιχεία β. και γ. του δευτέρου σκέλους του ερωτήματος, για τους ακόλουθους λόγους: Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4831/2021, περί Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. και κατάστασης των Λειτουργών και των Υπαλλήλων του, τα ερωτήματα της Διοίκησης πρέπει να διαλαμβάνουν πλήρη εξιστόρηση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και σαφή προσδιορισμό των προβληματισμών της Υπηρεσίας, για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων ζητείται η ερμηνεία από το Ν.Σ.Κ., προκειμένου να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.

Στην προκειμένη περίπτωση, με τα υποβληθέντα ως άνω ερωτήματα, τα οποία τίθενται ενόψει του διδόμενου ιστορικού, προσδιορίζονται με σαφήνεια προβληματισμοί της Υπηρεσίας για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας και ειδικότερα, των διατάξεων του άρθρου 2 της

με αριθ. 10756 ΕΞ 2020/29.01.2020 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών, με τίτλο «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων καταβολής αμοιβής σε πρόσωπα που καταδεικνύουν περιουσιακά στοιχεία του ν. 4182/2013» (ΦΕΚ Β΄ 349/07.02.2020). Συνεπώς, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι, από το έγγραφο του ερωτήματος και τα συνοδευτικά αυτού έγγραφα, δεν προκύπτει η ολοκλήρωση της εκκαθάρισης και η περιέλευση της αναφερόμενης στο εν λόγω έγγραφο και προσδιοριζόμενης στα συνοδευτικά αυτού έγγραφα, ακίνητης περιουσίας στο Δημόσιο, διαδικασίες απαραίτητες, σύμφωνα με την εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4182/2013, προκειμένου να εξετασθεί, στη συνέχεια, εάν συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις για την καταβολή χρηματικής αμοιβής στο δικαιούχο πρόσωπο, οι οποίες τίθενται με τις διατάξεις του άρθρου 2 της προαναφερόμενης απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών, το Τμήμα θα πρέπει να γνωμοδοτήσει.

Απάντηση

20. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τμήμα) γνωμοδοτεί, ως εξής:

Επί του πρώτου σκέλους του ερωτήματος (ομόφωνα): Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 της με αριθ. 10756/2020 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών, η καταβολή χρηματικής αμοιβής κατάδειξης στο δικαιούχο πρόσωπο γίνεται, μετά την εκκαθάριση και την περιέλευση της περιουσίας στο Δημόσιο, με απόφαση της αρμόδιας αρχής και προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οικείου Συμβουλίου Κοινοφελών Περιουσιών, εφόσον συντρέχει μία από τις δύο αναφερόμενες στο αυτό άρθρο προϋποθέσεις. Ειδικότερα, η πρώτη προϋπόθεση (προϋπόθεση α) πληρούται, εφόσον, σωρευτικά, έχει παρέλθει διάστημα πέντε (5) ετών από τον θάνατο του κληρονομούμενου και, συγχρόνως, η αρμόδια αρχή δεν έλαβε γνώση της ύπαρξης της συγκεκριμένης περιουσίας από άλλη πηγή. Στην περίπτωση του ερωτήματος, μέχρι την εκκαθάριση και την περιέλευση της περιουσίας στο Δημόσιο, δεν είναι δυνατή η προώθηση διαδικασίας για αναγνώριση, προσδιορισμό και καταβολή ενδεχόμενης αμοιβής κατάδειξης, τυχόν δε αίτημα καταβολής υποβάλλεται πρόωρα.

Επί του δευτέρου σκέλους του ερωτήματος :

Ως προς την περίπτωση α. (ομόφωνα): Ανεξάρτητα από το γεγονός της κατάδειξης περιουσίας, οι εν γένει εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες

οφείλουν να προβαίνουν αμελλητί σε όλες τις προβλεπόμενες νόμιμες ενέργειες, όπως οι προβλεπόμενες στο άρθρο 61 του ν. 4182/2013, προκειμένου, τάχιστα, να διερευνηθεί εάν συγκεκριμένη περιουσία είναι σχολάζουσα και εάν συντρέχει περίπτωση να αναγνωρισθεί κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου ή φορέα εκτέλεσης κοινωφελούς σκοπού. Στην περίπτωση του ερωτήματος, οι συναρμόδιες υπηρεσίες της Διοίκησης οφείλουν να συνεχίσουν την έρευνα, να επισπεύσουν και να ολοκληρώσουν τις διαδικασίες για την αναγνώριση του σφόδρα πιθανολογούμενου – προς το παρόν - κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου της Α.Κ.

Ως προς τις περιπτώσεις β. και γ. (κατά πλειοψηφία): Παρέλκει η απάντηση.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 14.04.2024

Η Πρόεδρος του Α΄ Τμήματος

Η Εισηγήτρια

Στυλιανή Χαριτάκη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μαρίκα Γερασίμου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.